

3.11.2003

1967/4/03

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijä Pia Wirta

LAUTAMIEHEN KÄYTTÄYTYMINEN KÄRÄJÄOIKEUDESSA

1

KANTELU

A arvosteli oikeusasiamiehelle osoittamassaan kirjeessä B:n kärjäoikeuden lautamiehen menettelyä kärjäoikeudessa 22.8.2003.

2

SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin B:n kärjäoikeuden laamannin lausunto, kyseistä kärjäoikeuden istuntoa johtaneen kärjätuomarin C:n selvitys sekä kyseessä olleen lautamiehen D:n selvitys asiasta (---).

3

RATKAISU

3.1

Tapahumat

A oli vastaajana B:n kärjäoikeuden 22.8.2003 pidetyssä istunnossa ---. Puheenjohtajan julistettua tuomion oli lautamies D pyytänyt läsnä olleen vartijan luokseen, ojentanut hänelle Uuden Testamentin ja pyytänyt vartijaa toimittamaan sen vastaajalle.

3.2

Selvitysten sisältö

Lautamies D:n antaman selvityksen perusteella hän antoi vastaajalle Uuden Testamentin pyrkimyksensä auttaa vastaajaa. D kertoi kysyneensä kärjätuomarilta lupaa Uuden Testamentin antamiseen, johon kärjätuomari oli todennut, että lupa tulee saada vastaajalta. Kun vastaajalta ei asiaa kukaan ollut tiedustellut, antoi D Uuden Testamentin vartijalle pyytäen häntä toimittamaan sen vastaajalle ja kertoi samalla olevansa uskonnonopettaja ja jakavansa sen vuoksi Raamattuja.

Kärjätuomari C:n antaman selvityksen perusteella lautamies D kertoi haluavansa antaa Raamatun vastaajalle. Tähän oli joku muista lautamiehistä todennut, ettei vastaajalle voi antaa mitään. Kärjätuomari C oli asiaan todennut, että Raamatun antamiseen tulisi saada vastaajan suostumus. Kun D ei ollut asiaan uudelleen palannut oli C katsonut D:n ymmärtäneen, ettei vastaajalle voi Raamattua antaa. Se, että D oli kuitenkin niin menetellyt, oli tullut C:lle

yllätyksenä. C on korostanut, ettei hän ole missään käsittelyn vaiheessa antanut puheenjohtajana lupaa kyseisen kirjan antamiseen vastaajalle.

Laamanni toteaa antamassaan lausunnossa, että hän ei pidä lautamies D:n menettelyä soveliaana. Lähtökohtaisesti tuomioistuimessa käytävän oikeudenkäynnin yhteydessä ei yleensä tulisi jakaa muuta kuin oikeudenkäyntiin liittyviä "virallisia" kirjallisia ohjeita ja muuta aineistoa. Myös mahdollisen suullisen "ohjaavan neuvonnan" antaminen rikosasiassa kuuluu yksinomaan puheenjohtajalle.

3.3

Oikeusohjeet

Suomen perustuslain 3 §:n 3 momentin mukaan tuomiovaltaa Suomessa käyttävät riippumattomat tuomioistuimet, ylimpinä tuomioistuinina korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus.

Oikeudenkäymiskaaren 1 luvun 2 §:ssä on säädetty, että käräjäoikeudessa on lainoppineina jäseninä laamanni ja käräjätuomari sekä muina jäseninä lautamiehiä.

Käräjäoikeuslain 7 §:n 1 momentin mukaan kunnanvaltuusto valitsee lautamiehet kunnanvaltuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi.

Kuntalain 32 §:n 3 momentissa säädetään, että kunnan valtion luottamustoimeen valitsemasta henkilöstä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnan luottamushenkilöstä säädetään. Saman pykälän 2 momentin mukaan luottamushenkilön tulee toimia luottamustehtävässään arvo kkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla.

Perustuslain 11 §:n mukaan jokaisella on uskonnon ja omantunnon vapaus. Uskonnon ja omantunnon vapauteen sisältyy oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, oikeus ilmaista vakaumus ja oikeus kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhdyskuntaan. Kukaan ei ole velvollinen osallistumaan omantuntonsa vastaisesti uskonnon harjoittamiseen.

3.4

Kannanotto

Lautamiehen on käyttäydyttävä oikeussalissa asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla, asiallisesti ja tahdikkaasti. Lautamiehen tulee tuomioistuimessa pitäytyä hänelle käräjäoikeuden jäsenenä kuuluviin tehtäviin. Niihin ei kuulu uskonnollisen tai uskonnollissävytteisen aineiston jakaminen, mitä vastaanottaja saattaa pitää uskonnonvapauttaan loukkaavana. Kyseistä menettelyä on siten pidettävä sopimattomana lautamiehenä toimivalle henkilölle.

Saadun selvityksen valossa käräjätuomari C ei ole laiminlyönyt hänelle oikeuden puheenjohtajana kuuluvia velvollisuuksia.

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.4. esittämäni käsityksen lautamies D:n tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Muihin toimenpiteisiin kantelu ei anna aiheutta.